

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Divinorum decretorum efficacia ostenditur ex inscrutabilitate hujus
quæstionis, cur vocatio & gratia Dei in uno sit efficax, non verò in altero?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

consensum bonum; post excitationem externam, & internam, etiam vivacem & vehementem, aliquid restat exhibendum à Deo & donandum, quod fiat consensus iste, & mutatio voluntatis nostræ, quod non potest esse aliud, quam ipsa gratia efficax, interior tangens & immutans ipsum cor & voluntatem hominis, eamque applicans & determinans ad consensum.

31. Hanc rationem eleganter prosequitur D. Augustinus contra Pelagianos, variis in locis, præsertim libro 4. ad Bonifacium cap. 9. ubi sic ait: *Oramus pro repugnantibus & oppugnantibus, & petimus ut fiant ex nolentibus volentes, & ex repugnantibus consentientes: à quo, nisi ab illo de quo scriptum est, preparatur voluntas à Domino? Et cap. 18. Inaniter & perfunctorie, potius quam veraciter Deo fundimus preces, si ad ejus non pertinet gratiam, convertere ad fidem suam, ipsi fidei contrarias hominum voluntates. Prorsus (inquit) non oramus, sed orare nos fingimus, si nos ipsos, non illum credimus facere quod oramus. Si petimus quod credimus esse in nostra potestate. Et de dono persever. cap. 2. Nonne & ista irrisoria petitio est, cum id ab eo petitur quod scitur ipsum non dare, sed ipso non donante esse in hominis potestate: sicut irrisoria est etiam illa actio gratiarum, si ob hoc gratie aguntur Deo, quod non donavit ipse nec fecit? Et cap. 20. dicit se in libris Confessionum quos ediderat antequam Pelagiana hæresis extitisset, sæpe dixisse Deo: Da quod jubes, & jube quod vis. Et subdit: Quid vero nobis primitus & maxime Deus jubet, nisi ut credamus in eum? Et hoc ergo ipse dat, si bene illi dicimus, da quod jubes. Demum libro de corrept. & gratia cap. 3. in fine hæc scribit, O homo in præceptione cognosce quid debeas habere, in correptione cognosce tuo te vitio non habere, in oratione cognosce unde accipias quod vis habere.*

32. Confirmatur, & magis illustratur hæc ratio ex ipsomet Augustino de natura & gratia cap. 18. ubi ait: Quid stultius quam orare ut facias quod habes in tua potestate? Sed in sententia Molinae, & aliorum Recentiorum, efficacia divini decreti, & gratiæ ex illo promanantis, est in nostra potestate, cum illa pendeat à libero arbitrio determinante ad speciem actûs: Ergo juxta illorum Authorum principia, stultum est petere à Deo talem efficaciam, cum potius Deus debeat illam expectare à libero arbitrio. Quare merito posset Deus Adversariis respondere: cur à me petitis quod est in vestra potestate, & quod ego à vobis expecto? Unde Augustinus Epist. 107. ad Vitalem ait: Nostris orationibus contradicere eos qui dicunt vocationi Dei consentire, ita nostrum esse, ut si velimus fiat: si autem nolimus, nihil in nobis operationem Dei valere faciamus. Et libro de gratia Christi cap. 25. & de prædest. SS. cap. 20. & multis aliis in locis, ex oratione quæ rogamus Deum, ut nos convertat, probat ab ipso donari & præveniri nostræ voluntatis determinationem.

Idem ostendit Epistolâ citatâ ad Vitalem, ex gratiarum actione quæ Deo gratias exhibemus pro consensu, determinatione, conversione, & mutatione nostræ voluntatis, & ait: Prorsus non gratias Deo agimus, sed nos agere fingimus, si unde illi gratias agimus, eum facere non putamus. Unde cum in sententia Molinae Deus non efficiat per suum decretum, & gratiam ab illo procedentem, consensum & determinationem liberi arbitrij, sed illum ab humana voluntate expectet, non

Tom. I.

A debemus pro consensu, determinatione, & conversione nostræ voluntatis, Deo gratias agere, sed potius ipsemet Deus debet nobis gratias referre, ex eo quod ejus concursus, & moralem excitationem, ex nostra libertate, ad consensum, & speciem actûs boni determinamus.

33. Secundum argumentum quò divinatorum decretorum efficacia suadet, petitur ex promissionibus Dei, & insinuat etiam ab Augustino de Prædestin. SS. cap. 10. ubi ait: Quando promisit Deus Abraham fidem gentium, dicens Patrem multarum gentium posui te, non de nostræ voluntatis potestate, sed de sua prædestinatione promisit: promisit enim quod facturus ipse fuerat, non quod homines. Quia etsi faciant homines bona que pertinent ad colendum Deum, ipse facit ut illi faciant que præcepit, non ipsi faciunt ut ille faciat quod promisit, alioquin ut promissa Dei compleantur, non in Dei, sed in hominum est potestate. Ex quibus verbis hoc potest erui argumentum. Deus promisit Abraham fidem gentium, quando illi dixit, Patrem multarum gentium constitui te. Unde cum in fide includatur consensus, determinatio, & pia motio voluntatis; quia, ut Augustinus ait, Credere non potest homo, nisi volens: si hunc consensum & determinationem voluntatis, Deus non efficiat per gratiam, sed illum expectet à libero arbitrio determinante indifferentiæ sui concursus & gratiæ moraliter excitantis, Deus promittit aliquid quod non facit, sed ab humana voluntate expectat: hoc autem absurdum est, & divinæ omnipotentia injuriosum: Alioquin (ut inquit Augustinus jam relatus) ut promissa Dei compleantur, non in Dei, sed in hominum est potestate. Et Epist. 105. Quod promittit Deus, non facit nisi Deus. Habet namque aliquid rationis & veritatis, ut homo promittat, & Deus faciat: ut autem homo se facere dicat quod promiserit Deus, superba impietatis est reprobus sensus.

§. II.

D Divinorum decretorum efficacia ostenditur ex inscrutabilitate hujus questionis, cur vocatio & gratia Dei in uno sit efficax, non vero in altero?

34. Hoc etiam argumentum valde urget Adversarios, sumiturque ex SS. Patribus, qui sæpe docent hanc questionem esse omnino inscrutabilem & impenetrabilem, nec posse solvi per humani arbitrij velle vel nolle. Ita inter alios docet S. Prosper de vocat. Gentium libro 1. cap. ultimo, cui titulus est: *Questionem cur hic potius quam ille accipiat gratiam, esse impenetrabilem, nec posse ex libero arbitrio solvi.* Unde ibidem sic loquitur: *Igitur profunditas illius questionis, quam secundum admirationem Apostoli impenetrabilem confitemur, per liberi arbitrij velle vel nolle non solvitur: quia licet in isti homini malum nolle, tamen nisi donatum non habet bonum velle. Illud contraxit natura per culpam, hoc recipit natura per gratiam.* Et in respons. ad objectionem 14. Vincentij: *Cur Deus illum retineat, illum non retineat, nec possibile est comprehendere, nec licitum investigare: cum scire sufficiat, & ab illo esse quod statur, & ab illo non esse quod ruitur.*

Hanc doctrinam accepit Divus Prosper à sanctissimo Præceptore Augustino, qui etiam variis in locis, hujus questionis profunditatem non aliter solvit, quam recurrendo ad inscrutabilia judicia Dei. Nam Tractatu 26. in Joannem: *Quare, inquit, unum trahat, & alium non trahat.*

KK x ij

noli velle judicare, si non vis errare. Et de spiritu & littera cap. 33. Si quis me interroget: cur illi ista suadeatur, ut persuadeatur, illi autem non (id est quare uni detur vocatio efficax, non verò alteri) duo solum occurrunt qua respondere mihi placeat: O altitudo divitiarum! Et nunquid iniquitas apud Deum? Cui hac responsio non placet, querat Augustino doctiores, sed caveat ne inveniat presumptiores. Et alibi ait, Cur illum adjuvet, illum non adjuvet, illum tantum, illum autem non tantum, illum isto, istum illo modo: penes ipsum est, & aequitatis tam secreta ratio, & excellentia potestatis.

Idem docet D. Thomas 3. contra Gentes cap. 161. dicens: Quare Deus hominum qui in peccatis devinentur, hos quidem preveniens convertat, illos autem sustineat, sive permittat secundum ordinem rerum procedere, non est ratio inquirenda: hoc enim ex simplici ejus voluntate dependet. Et exemplum offert de rebus naturalibus, quæ diversæ processerunt à Deo, juxta ordinem suæ sapientiæ, rectè omnia disponentis.

35. Ex hac ergo doctrina, & testimoniis Sanctorum Patrum, efficax & evidens sumitur argumentum, ad divinorum decretorum efficaciam demonstrandam, & ad rejicienda decreta indifferentia & Molinistica. Si enim Deus circa nostros actus liberos haberet decretum purè indifferentens, & moraliter tantum excitans, ac expectans determinationem & consensum liberi arbitrij, illud determinantis ad speciem actus, facilis esset solutio illius quæstionis, quam Sancti Patres dicunt esse omnino indissolubilem, & humano intellectui impenetrabilem; imò nulla ferè esset quæstio, vel difficultas solvenda. Inquirenti enim cur Deus unum trahat, & alium non trahat? Cur uni detur vocatio efficax, non verò alteri? Facile responderi posset (sicut & ipsi Adversarij respondent) quia unus vult consentire divinæ vocationi, non verò alius. Quia unus per liberum arbitrium, divini decreti, & gratiæ ex illo promanantis indifferentiam, ad actum talis speciei determinat, non verò alter. Sicut inquirenti, cur Sol cum ficulnea producat ficus, & cum olea olivas? facile respondetur, quia concursus Solis ex se indifferentens & indeterminatus, modificatur in causis inferioribus in quibus recipitur, & ad hos potius quam illos effectus producendos determinatur.

36. Porro hanc responsionem & doctrinam variis in locis rejicit Augustinus, & illam in Pelagianis deridet, ac fugillat. Nam Epist. 105. Quis, inquit, istum acutissimum sensum defuisse Apostolo non miretur? Hoc quippe ille non vidit, quando sibi velut adversantis objecta quæstione, non id potius tam breve, tam apertum, tam sicut isti (scilicet Pelagiani) putant, verum absolutumque respondit. Hic erat locus dicendi quod isti sentiunt: non autem hoc dicit Apostolus. Et libro 2. operis perfecti, ponderans hæc verba Apostoli: Deus cujus vult miseretur. Et ista, Homo tu quis es qui respondeas Deo? alloquens Pelagianos, sic ait: Non ita certè debuerat Apostolus loqui, si hoc vellet dicere quod vos dicitis. Et in Enchir. cap. 99. eadem verba Apostoli expendens, sic habet: Hoc loco quidam stulti putant Apostolum in responsione defecisse, & inopia reddendæ rationis repressisse contradictionis audaciam: sed magnum habet pondus quod dictum est: homo tu quis es? Et in talibus quæstionibus, ad suæ capacitatis considerationem revocat hominem, verbo quidem brevi, sed re ipsa magna est redditio rationis. Demum ferm. 7.

A de verbis Apostoli cap. 4. Multi (inquit) de isto profundo quærentes reddere rationem, in fabulas vanitatis abierunt.

Cum igitur in doctrina SS. Augustini & Prosperi, profunditas hujus quæstionis, Cur Deus unum trahat, & alium non trahat? Cur vocatio Dei in uno sit efficax, non verò in alio? non solvatur per humani arbitrij velle vel nolle; in sententia Molina, & aliorum qui decreta indifferentia, & determinationem humani arbitrij expectantia in Deo fingunt, per humani arbitrij velle vel nolle facile solvitur. Unde merito ad Molinam verba illa Bernardi dirigere possumus: Quid ergo tu? Quid melius offers? Quid subtilius invenis? Quid secretius tibi revelatum jas, quod præterierit Sanctos, effugerit sapientes.

§. III.

Divina decreta esse ex se & ab intrinseco efficacia, probatur ex verbis Apostoli 1. ad Corinth. 4.

Quis enim te discernit?

Hoc etiam argumento sæpè utuntur SS. Patres Augustinus & Prosper contra Pelagianos & Semipelagianos, potestque sub hac forma breviter proponi. Divinum decretum debet esse ratio discernendi consentientem à non consentiente: At si illud non sit ab intrinseco efficax, & prædeterminans voluntatem; sed purè indifferentens, & à voluntate humana, ad speciem actus determinabile, non potest hoc præstare, sed ad voluntatem creatam reducitur discrimen; ac proinde unus homo poterit inflari & gloriari adversus alterum: contra illud Apostoli 1. ad Corinth. 4. Ne supra quod scriptum est, unus contra alterum infletur pro alio: quis enim te discernit? quid habes quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis? Ergo decreta Dei sunt de se & ab intrinseco efficacia. Sequela Majoris probatur. Discrimen effectus, non ad id in quo causæ conveniunt, sed ad id in quo discriminantur, debet reduci. Sicut quia duo individua ejusdem speciei conveniunt in ratione specifica, & duæ species in gradu generico, non possunt inter se distingui, vel discerni, per rationem illam communem specificam vel genericam: Sed consentiens & non consentiens conveniunt in decreto, si illud prout est à Deo sit purè indifferentens; & differunt solum penes consensum & dissensum liberi arbitrij, indifferentiam & potentialitatem talis decreti, ad actus diversæ speciei determinantis: Ergo non in divinum decretum, sed in liberum arbitrium reducitur discretio, seu discrimen consentientis à non consentiente.

Confirmatur primò: Ab eo oritur discretio, à quo oritur determinatio actus quantum ad speciem: Atqui determinatio actus quantum ad speciem, non oritur à decreto, si illud sit indifferentens; sed à libero arbitrio illud determinante: Ergo non in decretum divinum, sed in liberum arbitrium reducitur discretio consentientis à non consentiente.

Confirmatur secundò: Ut divinum decretum sit ab æterno ratio discernendi consentientem à non consentiente, debet ex illo in tempore promanare, seu ab illo preparari aliqua gratia, quæ sit causa & principium talis discretionis, seu discriminis: Sed ex decreto purè indifferenti, nulla derivatur vel preparatur gratia, quæ sit causa talis discretionis: Ergo illud non potest esse ratio